

WŁOCHY

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	302 068 km ²	
ludność:	58,983 mln	
głowa państwa:	prezydent Sergio Mattarella	od 3 lutego 2015 r. wybrany na II kadencję 29.01.2022 r.; zaprzysiężony na II kadencję 3.02.2022 r.
premier:	pani Giorgia Meloni	od 22 października 2022 r.
wicepremier, minister spraw zagranicznych i współpracy międzynarodowej:	pan Antonio Tajani	od 22 października 2022 r.
minister gospodarki i finansów:	pan Giancarlo Giorgetti	od 22 października 2022 r..
minister ds. przedsiębiorstw i <i>Made in Italy</i>	pan Adolfo Urso	od 22 października 2022 r.
ambasador Włoch w Polsce:	pan Luca Franchetti Pardo	od 27 marca 2023 r.
ambasador RP we Włoszech:	pani Anna Maria Anders	od 24 września 2019 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	2027 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
PKB (w mln EUR)	1 736 392	1 771 391	1 796 648	1 661 020	1 787 675	1 909 154	-	
PKB per capita (w tys. EUR)	28,9	29,6	30,1	27,9	30,2	30,4	-	
PKB (wzrost w %)	1,7	0,9	0,5	-9,0	6,7	3,9	0,4	1,0
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,42	-2,19	-1,54	-9,5	-7,2	-5,6*	-4,7	-3,8
Dług publiczny (% PKB)	134,16	134,44	134,14	185,1	174,3	170,5	168,3	167,2
Inflacja (HICP w %)	1,3	1,2	0,6	-0,1	1,9	8,7	6,1	2,6
Bezrobocie (w %)	11,3	10,6	9,9	9,3	9,5	8,1	8,4	8,5
Eksport towarów (mln EUR)	449.129	465.325	480.352	436.718	520.771	624.710*	-	-
Import towarów (mln EUR)	401.487	426.046	373.428	424.236	480.437	655.429*	-	-
Saldo (mln EUR)	47.642	39.280	56.116	63.289	40.334	-30.719*	-	-
Napływ BIZ we Włoszech (w mln USD)	24 047	37 682	18 146	-23 622	8 487	-	-	-
Włoskie BIZ za granicą (w mln USD)	24 531	31 542	19 787	-1 856	11 759	-	-	-

Źródło: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); OECD Economic Outlook (November 2022), Export Intelligence, Bank Światowy, Osservatorio Economico - MAECI

* prognoza

1. Podstawowe informacje

Republika Włosa to państwo unitarne, o parlamentarno-gabinetowym systemie rządów. System polityczny opiera się na konstytucji z 1948 r. Głową państwa jest prezydent Sergio Mattarella, sprawujący tę funkcję od 2015 r. Prezydent jest wybierany na siedmioletnią kadencję przez Zgromadzenie Narodowe – połączone izbą parlamentu.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament – Senat (315 miejsc) i Izba Deputowanych (630 miejsc). Parlamentarzyści są wybierani w wyborach równych, tajnych, powszechnych i bezpośrednich na pięcioletnią kadencję. Ponadto we Włoszech istnieje urząd senatorów dożywotnich, mianowanych przez prezydenta na wybitne zasługi. Byli prezydenci są mianowani dożywotnio senatorami *ex officio*.

Włochy są państwem członkowskim Unii Europejskiej (od momentu założenia) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Włochy wchodzi także w skład grupy G7,

skupiającej siedem państw, będących jednymi z najważniejszych na świecie pod względem gospodarczym. Włochy należą również do strefy euro.

Państwo jest podzielone na dwadzieścia regionów, z których pięć posiada specjalny, autonomiczny status, pozwalający na uchwalanie ustaw dotyczących niektórych spraw lokalnych.

Na początku lipca 2022 r. nastąpił kryzys rządu. M. Draghi złożył dymisję na ręce prezydenta S. Mattarelli spowodowaną utratą poparcia byłego premiera G. Conte i kierowanego przez niego Ruchu 5 Gwiazd (R5G), który ostentacyjnie zerwał z dyscypliną koalicyjną, nie głosując nad transpozycją tzw. dekretu „Aiuti” - rządowego pakietu pomocowego. Prezydent Mattarella nie przyjął dymisji premiera Draghiego i wezwał go do przeprowadzenia konsultacji politycznych z partiami. 20 lipca 2022 r. senatorowie Ligj, FI i M5S nie wzięli udziału w głosowaniu nad wotum zaufania w izbie wyższej parlamentu. Następnego dnia premier wygłosił przemówienie w Izbie Deputowanych, po czym ponowił swoją dymisję. Prezydent przyjął rezygnację, rozpisując również przedterminowe wybory parlamentarne.

Wybory parlamentarne odbyły się, dn. 25 września 2022 r. Największą liczbę głosów zdobyła Koalicja Centroprawicowa (ok. 44 %) w skład której wchodzi: Bracia Włosi, Liga, Forza Italia oraz Noi Moderati. Szefem rządu została Giorgia Meloni, przewodnicząca partii Bracia Włosi. Po dokonaniu ostatecznego podziału mandatów wynik wyborów przełożył się na zdecydowaną większość w Izbie jak i w Senacie. Taki podział w obu izbach stwarza potencjał trwałego rządu (od 1946 roku, włoskie rządy przetrwały średnio mniej niż dwa lata), co nie do końca przekłada się na stabilność polityczną, biorąc pod uwagę wyraźne rozbieżności polityczne pomiędzy partiami w koalicji. Kluczowe różnice obejmują podejście do wdrażania reform strukturalnych, w tym reform określonych w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności Kraju (NRRP), a także do dalszego prowadzenia polityki fiskalnej Włoch.

2. Sytuacja gospodarcza

Włochy są trzecią gospodarką Unii Europejskiej i strefy euro (po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE). Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego za rok 2020 Włochy są 8. państwem na świecie pod względem PKB w ujęciu nominalnym. W 2020 r. PKB kraju stanowiło 12,3% PKB UE. W 2020 r. łączny wkład Włoch do budżetu UE wyniósł 16,597.6 mld euro.

Charakterystyczny dla gospodarki Włoch jest podział na rozwiniętą, przemysłową północną część kraju z regionem Lombardii, zdominowaną przez firmy prywatne oraz mniej uprzemysłowioną i rolniczą południową część. W większości dominują małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym lokalne, rodzinne firmy). Wkład poszczególnych sektorów w PKB Włoch jest następujący: usługi – 73,9%; przemysł – 24,0%; rolnictwo – 2,1%.

W ocenie analityków urzędu statystycznego Istat, przewiduje się, że wzrost realnego PKB w 2022 r., wyniesie 3,9% a w 2023 r. nastąpi spowolnienie do 0,4%, następnie zanotujemy umiarkowany wzrost do 1% w 2024 r. Wysokie ceny energii będą hamować produkcję w branżach energochłonnych, przy spadku realnych dochodów ze względu na wysoką inflację, natomiast rosnące stopy procentowe i ograniczony wzrost rynku eksportowego będą prowadziły do wzrostu popytu. Wg Istat w II kw. 2023 odnotowano spadek włoskiego PKB o -0,3% w stosunku do roku poprzedniego (w strefie euro wzrósł on o 0,3%). Do spadku doszło w sektorze rolniczym, rybołówstwie oraz sektorze przemysłowym, przy umiarkowanym wzroście w sektorze usług.

MFW wskazuje na konieczność przeprowadzenia kompleksowej reformy podatkowej w kraju oraz podjęcia konkretnych działań mających na celu zniwelowanie demograficznych wyzwań przed jakimi stoją Włochy. OECD prognozuje tempo wzrostu gospodarczego w 2023 r. na poziomie zaledwie 0,2% PKB, a w 2024 r. na poziomie 1% PKB. Jest to scenariusz jeszcze bardziej pesymistyczny od przedstawionego przez gabinet G. Meloni w zrewidowanej wersji Aktualizacji Dokumentu programowego gospodarki i finansów (NADEF), zakładającej wzrost na poziomie 0,3% PKB w 2023 i 1,8% PKB w 2024. W podobnym tonie wypowiada się Komisja Europejska, która w jesiennej prognozie skorygowała w górę tempo wzrostu gospodarczego IT w 2022 do 3,8% PKB jednakże obniżyła prognozę na br. do niepełna 0,3% PKB. KE zakłada, że w 2024 r. wzrost gospodarczy stopniowo odzyska swoją dynamikę i wyniesie +1,1% PKB. Jak zauważają analitycy utrzymująca się wysoka niepewność co do perspektyw otoczenia zewnętrznego w powiązaniu z wysoką inflacją, presją cen energii oraz spadkiem siły nabywczej gospodarstw domowych rzutować będzie na kondycję włoskiej gospodarki.

Komisja Europejska szacuje deficyt budżetowy w 2022 r. na 5,1% PKB, a w 2023 r. na 3,6% PKB. Przewiduje, że wskaźnik zadłużenia będzie nadal spadał, ale pozostanie znacznie powyżej poziomu z 2019 r. KE oczekuje, że relacja długu publicznego do PKB zmniejszy się do 144,6 % w 2022 r. (z poziomu 150,3 % w 2021 r.) osiągając wielkość 142,6 % w 2024 r.

Zacieśnienie polityki pieniężnej zostanie częściowo zrekompensowane wyższymi inwestycjami publicznymi związanymi z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności. Terminowa realizacja nowych inwestycji, reforma prawa konkurencji i skuteczne ukierunkowanie środków wsparcia będzie miało kluczowe znaczenie dla podtrzymania działalności w perspektywie krótkoterminowej oraz dla stworzenia podstawy trwałego wzrostu gospodarczego w perspektywie średnioterminowej.

Inflacja

Zgodnie ze wstępnymi szacunkami ISTAT, w kwietniu 2023 inflacja we IT po raz pierwszy od września 2022 zaczęła ulegać przyspieszeniu w ujęciu rocznym – do poziomu +8,3% r/r w porównaniu do odnotowanych miesiąc wcześniej +7,6% r/r. W ujęciu miesięcznym wskaźnik inflacji wzrósł o 0,5% (w porównaniu do wartości -0,4% odnotowanej w marcu). Intensywność przyspieszenia inflacji w ujęciu rocznym to efekt przede wszystkim wzrostu cen energii nieregulowanej (z +18,9% r/r w marcu 2023 do +26,7 r/r w kwietniu), a także, w mniejszym stopniu, usług rekreacyjnych, kulturalnych i pielęgnacyjnych (z +6,3% do +6,7%) oraz usług różnych (z +2,5% do +2,9%). Z drugiej strony inflację do pewnego stopnia trzyma w ryzach spowolnienie tempa wzrostu cen energii regulowanej (z -20,3% do -26,4%), żywności przetworzonej (z +15,3% do +14,7%), żywności nieprzetworzonej (z +9,1% do +8,4%), usług mieszkaniowych (z +3,5% do +3,2%) i usług transportowych (z +6,3% do +6,0%). Równoległe „inflacja bazowa” (tj. wskaźnik niebiorący pod uwagę wzrostu cen energii i żywności świeżej) pozostaje na niezmiennym poziomie +6,3%, podobnie jak wskaźnik inflacji nieuwzględniający wyłącznie cen energii (+6,4%). Dane ISTAT za lipiec 2023 wskazują na przesunięcie oczekiwań inflacyjnych w kierunku niższej inflacji we IT względem poprzedniego miesiąca. Wg ISTAT inflacja powróciła na analogiczny poziom jak w kwietniu 2022 r. (tj. +6,0%). Dynamika inflacyjna nadal pozostaje bardzo silnie uzależniona od zmian cen w sektorze energetycznym i odzwierciedla tendencję spadkową w sektorze spożywczym i usług. Inflacja hamuje wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych (spadek wolumenu o 3,5% w ujęciu rocznym czerwiec 2023-czerwiec 2022).

Barьеры w handlu

Stałymi barierami w rozwoju IT poza bardzo wysokim zadłużeniem publicznym są wysokie podatki, nadmierna biurokracja oraz statyczny i wyjątkowo mało elastyczny rynek pracy. Pomimo odnotowywania na przestrzeni ostatnich lat zasadniczo spadkowej trajektorii stopy bezrobocia Włochy wciąż plasują się na niechlubnym trzecim miejscu w UE pod względem odsetka osób pozbawionych pracy – za Hiszpanią (14,8%) i Grecją (14,7%). Chociaż, według danych włoskiego urzędu statystycznego Istat stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2022 r. wyniosła 7,8% osiągając najniższy poziom od 2009 roku, to nadal liczba bezrobotnych to prawie 2 mln osób. Włochy od lat borykają się również z problemem ograniczonych możliwości zawodowych dla osób młodych. Stopa bezrobocia wśród młodzieży do 24 roku życia kształtuje się na poziomie 22 % i jest jedną z najwyższych w UE. Natomiast dane szacunkowe z października 2022 r. potwierdzają pozytywne tendencje tj. wzrost liczby osób pracujących (+82 tys., +0,4% m/m), wzrost wskaźnika zatrudnienia (+0,2 p. proc. m/m), dalszy spadek liczby bezrobotnych (-8 tys., -0,4%) oraz biernych zawodowo (-62 tys., -0,5%).

Handel

Udział Włoch w światowym handlu w 2021 r. szacowany jest na ok. 2,8%. W 2021 r. Włochy zajmowały 8. miejsce na liście światowych eksporterów oraz 11. miejsce pod względem światowego importu. Dane włoskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych pokazują, że od 2009 r. zarówno import jak i eksport stale rosły, z wyjątkiem 2020 r. w którym nastąpił spadek handlu międzynarodowego z powodu pandemii Covid – 19. Obroty towarowe od 2009 do 2021 r. wzrosły o 67%. Łączna wartość włoskiego importu w 2021 r. wyniosła około 480,4 mld euro, natomiast łączna wartość włoskiego eksportu była równa 520,8 mld euro. Od 2012 r. kraj odnotowuje dodatnie saldo handlowe. Wstępne dane Ministerstwa Spraw Zagranicznych pokazują, że Włochy w 2022r. pierwszy raz od 2012 r. odnotowują ujemne saldo wymiany handlowej wynoszące: -30.7 mln euro, co jest głównie konsekwencją lawinowego wzrostu cen surowców energetycznych.

Głównymi partnerami włoskiego eksportu jak i importu są Niemcy (13% całości eksportu, 16,2% całości importu) oraz Francja (10,2% całości eksportu, 8,4% całości importu). Wśród odbiorców produktów Włoskich duże znaczenie mają również Stany Zjednoczone (9,6% całości eksportu), natomiast Włochy w coraz większym stopniu importują produkty z Chin (8,3% całości importu).

Włochy eksportują przede wszystkim towary z branż motoryzacyjnej, maszynowej i metalowej, farmaceutycznej, chemicznej, odzieżowej i spożywczej. Struktura importu jest złożona przede wszystkim z branż motoryzacyjnej, farmaceutycznej, energetycznej (ropa naftowa i LPG).

Charakterystycznym elementem włoskiej gospodarki jest duża liczba pośredników w dystrybucji towarów, co prowadzi do zawyżenia cen wewnętrznych i spadku konkurencyjności Włoch na rynku światowym. Istotną rolę w gospodarce kraju odgrywają tradycyjne branże przemysłowe sektora firm małych i średnich, których produkcja przenosi się do Azji oraz eksport towarów o niskiej wartości dodanej, ale wysokich cenach. Oba elementy powodują, że są one łatwiej zastępowalne przez tańsze wyroby z importu.

Według danych Włoskiej Agencji Handlu (*Italian Trade Agency*) Włochy są drugim największym eksporterem obuwia oraz wina na świecie. Zajmują także trzecie miejsce pod względem światowego eksportu jachtów i artykułów odzieżowych. Ponadto są czwartym eksporterem mebli na świecie.

Inwestycje

Według danych Włoskiego Banku Narodowego, Włochy zanotowały w 2021 wycofanie zagranicznych inwestycji z kraju na poziomie -7,6 mld EUR. Z kolei odpływ kapitału z tytułu włoskich inwestycji bezpośrednich za granicą wyniósł 23,9 mld EUR. Na koniec 2021, wartości włoskich inwestycji za granicą wyniosła 494 mld EUR, natomiast wartość zagranicznych inwestycji we Włoszech wyniosła 393 mld EUR.

Głównymi inwestorami we Włoszech są następujące państwa: USA (28%, Niemcy (17%), Francja (12%), Wielka Brytania (7%). Bezpośrednie inwestycje zagraniczne we Włoszech są koncentrowane głównie wokół branż IT, transport i logistyka, usługi B2B.

Według najnowszej publikacji: Atrakcyjność Inwestycyjna Europy, portalu EY, liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2022 r. we Włoszech wzrosła o 17% w porównaniu z 2021 r. a liczba projektów wyniosła 243.

W rankingu atrakcyjności inwestycyjnej Europe Attractiveness Survey 2019 opracowanym przez firmę konsultingową Ernst&Young Włochy uplasowały się na 14. miejscu spośród 20 analizowanych krajów europejskich.

Włochy w okresie pandemii

Pandemia koronawirusa miała negatywny wpływ na gospodarkę Włoch. Według danych Włoskiego urzędu statystycznego PKB spadło o 8,9% w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. Sytuacja poprawiła się nieco na początku 2021 roku włoski PKB w pierwszym kwartale 2021 r. odnotował wzrost w stosunku do poprzedniego kwartału o 0,2%. Zmiana uzyskana na 2021 r. wynosi 6,6%. Dużą szansę na przezwycięzenie stagnacji stwarza również utworzenie unijnego funduszu naprawy gospodarczej, z którego Włochy dostaną 200 mld euro w postaci unijnych dotacji i tanich pożyczek. Według wstępnych szacunków inwestycje z tego funduszu mogą podnieść długoterminowy wzrost gospodarczy Włoch do 1,6 proc. rocznie.

Wpływ wojny w UA oraz sankcji przeciwko RU/BY na gospodarkę IT

Reperkusje ekonomiczne rosyjskiej agresji militarnej na Ukrainę pogorszyły nastroje gospodarcze i zaostrzyły istniejące przeszkody w ekspansji. W konsekwencji spodziewane jest gwałtowne wyhamowanie tempa odrodzenia gospodarczego IT do raptem 3,7 % PKB w 2022 (w porównaniu do lutowej prognozy na poziomie 4,1% PKB) i 0,2 % PKB w 2023 (w porównaniu do wcześniejszych przewidywań rządu 2,3% PKB) i w konsekwencji odrobienie strat wywołanych pandemią COVID-19 dopiero pod koniec br. Przede wszystkim, jako jeden z największych importerów rosyjskiego gazu ziemnego wśród krajów UE, Włochy zostałyby poważnie dotknięte nagłymi przerwami w dostawach.

Wojna w UA i jej konsekwencje ekonomiczne (w tym eskalacja cen energii, drewna, zbóż i nawozów, utrzymujące się zakłócenia w łańcuchach dostaw, pogorszone nastroje konsumentów i inwestorów, słabszy popyt zewnętrzny) odcisnęły się piętnem na perspektywach wzrostu gospodarczego IT. Na rewizję w górę przewidywań na 2022 o 0,5 p.proc. zdecydowała się KE, o 0,7 p.proc. – IMF; agencja ratingowa Moody's dla odmiany obniżyła prognozy o 0,1 p.proc., do poziomu 2,2% PKB, źródłem prawdziwego niepokoju stają się perspektywy na lata kolejne oraz przewidywane konsekwencje ew. odcięcia dostaw gazu z RU. (uwiarygodnione w ostatnich dniach lipca 2022r. również przez agencję

ratingową S&P, spodziewającą się we IT recesji w latach 2023-24 w przypadku nagłego pozbawienia dostępu do rosyjskiego błękitnego paliwa).

Utrzymanie mimo wszystko dość znacznego tempa wzrostu gospodarczego w 2022 możliwe będzie we IT (o ile nie dojdzie do nagłego przerwania dostaw gazu z RU) za sprawą prężnego sektora budownictwa i, w krótkiej perspektywie, wzrostu aktywności usługowej w następstwie zniesienia restrykcji sanitarnych w związku z COVID-19. Na przyrost PKB w 2022 złożą się też istotny efekt przeniesienia z bardzo pomyślnego dla IT 2021 r. oraz rewizja w górę wyników za I kw. 2022 (+0,1% wobec wcześniej szacowanych -0,2%). Utrata realnej siły nabywczej gospodarstw domowych, słabnące nastroje biznesowe i konsumenckie, utrzymujące się wąskie gardła w dostawach i rosnące koszty finansowania położą się jednakże cieniem na perspektywach na kolejny rok.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- *Umowa o współpracy gospodarczej między Polską a Włochami z 1984 r.*
- *Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania z 1985 r.*

Umowa w sprawie popierania i ochrony inwestycji (BIT) z Włochami z 1989 r. wygasła w dniu 9 stycznia 2013 r. na skutek wypowiedzenia przez stronę włoską. Inwestycje dokonane przed tym terminem były chronione do dnia 8 stycznia 2018 r. na mocy umowy.

4. Wymiana handlowa z Polską

Obroty towarowe PL-IT (w mln EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika		Dynamika	
						<u>2022</u>	I-VIII 2022	<u>I-VIII 2023</u>	I-VIII 2023
						2021			I-VIII 2022
Eksport	10 306	10 772	10 375	13 362	15 844	118%	10 440,1	10 508,1	100,7%
Import	11 719	11 920	11 786	14 615	17 151	117%	11 313,4	10 742,0	94,9%
Obroty	22 025	22 692	22 161	27 977	32 564	118%	21 753,5	21 250,1	97,7%
Saldo	-1 413	-1 148	-1 411	-1 253	-1 307	x	-873,3	-233,9	x

Źródło: GUS

Włochy są jednym z ważniejszych partnerów handlowych Polski. W 2022 r. uplasowały się na 6. pozycji wśród rynków eksportowych (4,57% udziału), i na miejscu 3. w imporcie (4,68%). Według danych GUS, w 2022 r. eksport na włoski rynek zwiększył się o 18% i wyniósł 15,8 mld EUR, a import wzrósł o 17%, do 17,1 mld EUR.

Wymianę handlową z Włochami charakteryzuje ujemny bilans handlowy, który od 2019 r. stale maleje. Deficyt handlowy związany jest z wysokim importem polskiej branży samochodowej oraz artykułów konsumpcyjnych pochodzenia przemysłowego i leków.

Wg danych GUS w okresie styczeń-sierpień 2023 roku polsko-włoskie obroty handlowe wyniosły 21 250,1 mln EUR, co oznacza spadek o 2,3 % w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku. Polski eksport wyniósł 10 508,1 mln EUR (0,7% r/r), polski import 10 742,0 mln EUR (-5,1% r/r), a ujemne dla Polski saldo -233,9 mln EUR.

Na rynek włoski eksportujemy głównie: maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne i ich części (27% udziału w 2022 r.), pojazdy nieszynowe i ich części i akcesoria (12%), tworzywa sztuczne i artykuły z nich (7,8%), miedź i wyroby z miedzi (4%).

Z kolei z Włoch importujemy głównie: maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne i ich części (24%), pojazdy nieszynowe i ich części akcesoria (8,6%), tworzywa sztuczne i artykuły z nich (8%) oraz żelazo, żeliwo i stal (7,8%).

Taka charakterystyka wymiany towarowej może być uzasadniona w dużym stopniu działalnością w Polsce największych włoskich producentów z branży samochodowej oraz metalurgicznej.

W odniesieniu do polskiego eksportu 2022 r. pokazał największe spadki w eksporcie do Włoch: preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt – z 128,6 mln EUR w 2021 r. do 94,0 mln EUR w 2022 r. (spadek o 27%), silniki spalinowe z zapłonem iskrowym z tłokami wykonującymi ruch posuwisto-zwrotny lub obrotowy – z 271,4 mln w 2021 r. do 244,4 mln w 2022 r. (spadek o 10%) i leki - z 101,1 mln EUR w 2021 r. do 91,5 mln EUR w 2022 r. (spadek o 9,5%).

Największe wzrosty w polskim eksporcie odnotowały: artykuły budowlane z tworzyw sztucznych, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone – z 246,8 mln EUR w 2021 r. do 484,2 mln EUR w 2022 r. (wzrost 96,2 %), Transformatory elektryczne, przekształtniki (np. prostowniki) oraz wzbudniki z 93,9 mln EUR w 2021 r. do 178,5 mln w 2022 r. (90%), Akumulatory elektryczne, włącznie z separatorami, nawet prostokątnymi z 184,4 mln EUR do 324,4 EUR w 2022 r. (76 %) Maszyny pralnicze typu domowego lub profesjonalnego, włączając maszyny piorąco-suszące z 98,1 mln EUR w 2021 r. do 154,3 mln EUR w 2022 r.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne Włoch w Polsce i Polski we Włoszech na koniec 2021 r.
(w mln euro)

Kraj	Akcje i udziały kapitałowe	Reinwestycje zysków	Instrumenty dłużne netto	Aktywa	Pasywa	Ogółem FDI
Włochy	5 498,3	523,9	281,7	1 454,2	1 736,0	5 780,1
Polska	80,1	6,1	-61,8	170,6	232,4	18,3

Źródło NBP

Włoskie inwestycje w Polsce

Według danych NBP wartość włoskiego kapitału zainwestowanego na koniec 2021 r. w Polsce wyniosła 5,8 mld EUR tj. 2,4% łącznej wartości kapitału zagranicznego inwestowanego w Polsce. Jest to nieznaczny wzrost w porównaniu do roku 2020, gdy włoski kapitał wyniósł 5,2 mld EUR. Według danych GUS, Włochy znajdują się na 13. pozycji w zestawieniu kapitału o największej wartości zainwestowanego w Polsce.

Według danych GUS na koniec 2021 r. funkcjonowało w Polsce 1 194 podmiotów z udziałem włoskiego kapitału. (spadek w porównaniu z rokiem 2019 kiedy zanotowano 1548 podmiotów).

W podziale według sekcji PKD, zdecydowana większość inwestycji z Włoch w Polsce jest zlokalizowana w przetwórstwie przemysłowym (77,6%), następnie w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (8,3%) oraz budownictwie (4,1%). Blisko 45% włoskich podmiotów było zarejestrowanych w woj. śląskim, 14,4% w mazowieckim, a 8% w lubelskim.

Włoscy przedsiębiorcy inwestują głównie w działalność produkcyjną w sektorach: samochodowym, AGD, papierniczym, spożywczym, chemicznym i budowlanym. Na *Liście Głównych Inwestorów Zagranicznych PAIH w Polsce – Luty 2019* znajdowało się 176 włoskich inwestorów. Wśród nich wyróżnić można między innymi takie przedsiębiorstwa jak: **Augusta Westland** – producent śmigłowców, **Alitalia** – przewoźnik lotniczy, **Bacardi-Martini BV** – producent wyrobów alkoholowych, **Stellantis** – fuzja Fiat Chrysler Automobiles z Groupe PSA w dniu 21 stycznia 2021 r. – producent samochodów, **Brembo** – producent systemów hamulcowych, **Ferrero** – firma działająca w branży spożywczej, **Indesit** – producent sprzętu AGD, **Mapei** – producent klejów i produktów chemicznych dla budownictwa, **Marcegaglia** – firma zajmująca się produkcją i sprzedażą artykułów metalowych, przeznaczonych do celów budowlanych czy **Indesit** – producent sprzętu AGD, **FCA POLAND** - branża motoryzacyjna, **Bitron Poland** - produkcja wyrobów elektromechanicznych, **Sapa** - części do produkcji samochodów osobowych.

Polskie inwestycje we Włoszech

Notujemy wycofywanie polskiego kapitału z Włoch, w samym 2021 r. rzędu 83 mln EUR. Tym samym stan należności z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych we Włoszech na koniec 2021 r. osiągnęły wartość 18,3 mln EUR (spadek - 141,5 mln EUR w 2020 r.)

Polskie firmy inwestują na rynku włoskim głównie w sektorze motoryzacji, budownictwie, handlu, transporcie i przemyśle chemicznym. Spośród polskich firm we Włoszech inwestują m.in. PKP Pol-Rail, Est Cargo Trans, Boryszew (producent komponentów dla sektora motoryzacyjnego i materiałów chemicznych) i Comarch (IT).

Invitalia, włoska agencja ds. promocji inwestycji, na przestrzeni ostatnich lat odnotowała 9 istotnych kapitałowo polskich inwestycji we Włoszech. Do głównych inwestorów należą: Boryszew, Bioton, Polimex-Mostostal Siedlce, Impexmetal, Est Cargo Trans, Arctic Paper, Solaris oraz PKP. Preferowane sektory to: farmaceutyczny, transportowy, budownictwa oraz handlu. Wiele firm umacnia swoją obecność poprzez ustrukturyzowany eksport wsparty reklamą i działaniami promocyjnymi (m.in. Oknoplast, Drutex). Ponadto działają punkty dystrybucji polskich wyrobów (Fakro) i showroomy (Numo Yachts). Warto zwrócić uwagę na działanie spółki z sektora kosmetycznego FM group, która posiada siedzibę na północy kraju oraz na firmy budowlane Selena (chemia budowlana) i Wa-Bis (akcesoria do

budowy dachów), które posiadają we Włoszech swoje przedstawicielstwa. Ponadto firma Solaris dostarczyła dotychczas do Włoch ponad 800 autobusów miejskich.

Proponowane obszary współpracy:

Sektor lotniczy i kosmiczny

Polsko-włoska współpraca w branży areokosmicznej koncentruje się na strategii bezpieczeństwa w przestrzeni kosmicznej. Włochy chcą rozwijać tę branżę głównie poprzez współpracę międzynarodową, przede wszystkim z partnerami strategicznymi dla Włoch. Współpraca w przemyśle aerokosmicznym stwarza możliwości rozwoju innowacyjnego, szczególnie w takiej dziedzinie jak robotyka.

Przemysł farmaceutyczny

Włoska produkcja leków (wartość 32 miliardy EUR) jest największa w Europie. We współpracy z Polską zajmująca 9 miejsce (wartość produkcji 14,6 mld EUR) Włochy i Polska miałyby wspólnie szansę na zeuropizowanie produkcji leków.

Przemysł rolno-spożywczy

Włoski sektor rolno-spożywczy stawia na jakość i działania zgodne z ochroną środowiska. Włochy są bezwzględnym europejskim liderem w zakresie certyfikowanych produktów spożywczych uznanych przez UE – 299 produktów żywnościowych zarejestrowanych jako chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne oraz gwarantowane tradycyjnie specjalności oraz 526 win z certyfikatami DOC/DOCG. Wartość rynkowa włoskich produktów z oznaczeniami geograficznymi wynosi 15,2 mld euro i stanowi 18% całego rynku żywności we Włoszech. Sektor tych produktów reprezentowany jest przez 197 347 podmiotów (producentów, przetwórców).

Najwięcej certyfikowanych produktów zarejestrowanych jest w następujących kategoriach: owoce, warzywa oraz zboża (112); sery (53); oliwa z oliwek pierwszego tłoczenia (46) oraz przetwory mięsne. Regiony Emilii Romanii oraz Wenecji Euganejskiej są liderami, jeśli chodzi o ilość zarejestrowanych produktów ChNP i ChOG.

Na sukces sprzedaży włoskich produktów spożywczych utożsamianych z wysoką jakością wpływa również niska zawartość substancji chemicznych (0,3%). Ilość tych substancji jest we włoskiej żywności pięć razy mniejsza niż przewiduje średnia europejska (1,5%) oraz 26 mniejsza niż w żywności spoza UE (7,9%).

Wobec spadku o 6,5% włoskiej produkcji rolno-spożywczej, tradycyjnie dużego eksportu na rynek włoski mięsa wołowego (w 2019 r. było to 2,9% polskiego eksportu do Włoch ogółem) i dobrej jakości polskich produktów spożywczych Polska mogłaby zwiększyć swój eksport produktów rolno-spożywczych do Włoch.

Transformacja sektora energetycznego

Włosi zainteresowani są uczestnictwem w transformacji polskiego sektora energetycznego w kierunku energii wiatrowej, słonecznej i ze źródeł odnawialnych.

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Włochami. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z włoskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE. W 2006 r. Włochy zniósł okres przejściowy w zakresie swobodnego przepływu pracowników i tym samym otworzył rynek krajowy dla pracowników z nowych państw członkowskich (rozszerzenie UE z 2004 r.).

Do głównych barier w dostępie do włoskiego rynku należą:

- **wysoki poziom skomplikowania włoskiego prawa i nieprzejrzystość procedur administracyjnych;** istnienie **przepisów lokalnych** wynikających z regionalności Włoch; znikoma dostępność informacji w Internecie (włoscy przedsiębiorcy, nawet prowadzący jednoosobowe firmy, często korzystają z usług doradców finansowych i handlowych);
- **szereg obostrzeń administracyjno-prawnych przy delegowaniu pracowników** (w szczególności obowiązek wyznaczenia osoby do kontaktów i uprawnionej do reprezentacji podmiotu w obrębie kontaktów z partnerami społecznymi, posiadającej domicyl we Włoszech, oficer łącznikowy, przedstawiciel prawny i podatkowy);
- tzw. „**przymus adwokacki**” w wszystkich – poza małymi wyjątkami (niektóre sprawy do 5 000 EUR przed sędzią pokoju) – postępowaniach cywilnych i karnych, jak również w postępowaniu egzekucyjnym;
- **rozbudowany system zrzeszeń przedsiębiorców i związków zawodowych;**
- **wydłużone terminy płatności;**
- **rozproszony system dystrybucji artykułów spożywczych,** oparty w znacznym stopniu na małych, lokalnych, rodzinnych sklepach;
- **etykietowane produktów** – w przypadku kosmetyków wymagane są etykiety w j. włoskim, „historyczny znak towarowy interesu narodowego” dla produktów wytworzonych przez firmy działające od co najmniej 50 lat, zakaz rejestracji przez zagraniczne firmy znaków towarowych o nazwach włosko brzmiących, gwarancja *Made in Italy* wydawana dla towarów wytworzonych w 100% we Włoszech i w całości z włoskich komponentów.

1. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Włoskiej

adres: Via P.P. Rubens, 20, 00197 Rzym
nr tel: +39 06 36204200 / fax: +39 06 3217895
e-mail: rzym.amb.sekretariat@msz.gov.pl
strona internetowa: www.rzym.msz.gov.pl

Ambasada Republiki Włoskiej w RP

adres: pl. Dąbrowskiego 6, 00-055 Warszawa
nr tel: +48 22 826 34 71 / fax: +48 22 827 18 21
e-mail: ambasciata.varsavia@esteri.it

Biuro Ekonomiczne i Handlowe Ambasady Włoch

adres: pl. Dąbrowskiego 6, 00-055 Warszawa
nr tel: +48 22 8263471-2-3-4 / fax: +48 22 8286571
e-mail: commerciale.varsavia@esteri.it
Szef Biura – I Sekretarz Simone Balzani

Zagraniczne Biuro Handlowe w Mediolanie

Aleksandra Leoncewicz – kierownik ZBH
adres: via Broletto 46, 20121 Milan
nr tel.: +39 347 532 9473
e-mail: aleksandra.leoncewicz@paih.gov.pl

Polsko-Włoska Izba Gospodarcza

adres: H. Wolińskiego 17/LU2, 20-491 Lublin
nr tel.: +48 608 375 275, +48 516 032 100
e-mail: info@pwig.eu
strona internetowa: <https://pwig.eu/>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Październik 2023 r.